

*100-річному Ювілею
Гідрометеорологічної Служби
України присвячується*

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ДРУГОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНОГО З'ЇЗДУ

Одеса, Україна

7-9 жовтня 2021 року

Український
гідрометеорологічний центр

Український
гідрометеорологічний
інститут

Гідрометеорологічний центр
Чорного та Азовського морів

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ДРУГИЙ ВСЕУКАЇНСЬКИЙ ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНИЙ З'ЇЗД

7-9 жовтня 2021

Одеса, Україна

Тези доповідей

Одеса

Одеський державний екологічний університет

2021

УДК 551.46+551.5+556

T29

T29 Другий Всеукраїнський гідрометеорологічний з'їзд: тези доповідей.
Одеса: Одеський державний екологічний університет. 242 с.

ISBN 978-966-186-163-2

В збірнику представлено тези доповідей Другого Всеукраїнського гідрометеорологічного з'їзду, метою якого є обговорення основних наукових, прикладних та виробничих проблем у сфері гідрометеорологічної діяльності для забезпечення сталого економічного та соціального розвитку України в умовах зміни клімату.

Тексти надісланих тез доповідей редакцією не коригуються і друкуються в авторській редакції.

У к л а д а ч і:

*Грушевський О.М., к.геогр.н., доц., Докус А.О., к.геогр.н., ст.викл.,
Катинська І.В., к.геогр.н., ст. викл., Костюкевич Т.К., к.геогр.н., доц.,
Мирза К.Л., асп., Прокоф'єв О.М., к.геогр.н.,
П'ятакова В.Ф., асп., Хоменко І.А., к.геогр.н., доц.*

ISBN 978-966-186-163-2

© Одеський державний екологічний університет, 2021

Савенець М.В. Особливості отримання та препроцесингу оперативних даних супутника Sentinel-5P для оцінки стану якості атмосферного повітря в Україні.....	178
Семенова І.Г. Щодо інформативності індексу пожежонебезпечної погоди FWI в умовах України.....	180
Семенова І.Г., Мансарлійський В.Ф., Міщенко Н.М. Оцінка пожежної небезпеки погодних умов в період лісових пожеж в Чорнобильській зоні у квітні 2020 р.....	182
Семергей-Чумаченко А.Б. Авіаційний наукастинг.....	184
Федонюк В.В., Федонюк М.А., Костів О.Т. Перспективи удосконалення системи моніторингу атмосферних опадів (на прикладі Волинської області).....	186
Хомутовська А.Г., Грушевський О.М. Прогнозування суперкоміркових штормів з використання фактичних і прогностичних даних.....	188
Шидловська Л.І., Катеруша О.В., Катеруша Г.П. Дослідження хвиль тепла у Закарпатті.....	190
Шпиг В.М., Будає І.В., Гуда К.В. Моделювання сильних опадів у басейні р. Дністер.....	192
Щеглов О.А., Повшик Т.А., Судика Є.О. Ідентифікація посушливих явищ на території України за даними з добовою часовою роздільною здатністю.....	194
СЕКЦІЯ "ОКЕАНОЛОГІЯ"	196
Андріанова О.Р., Белевич Р.Р., Батирев О.А. Довгострокові коливання гідрометеорологічних параметрів Чорного моря та зміни в береговій зоні.....	197
Большаков В.Н. Простий спосіб регулювання солоності Куяльницького лиману.....	199
Ель Хадрі Ю., Берлінський М.А., Сліже М.О. Кліматичні зміни в Чорноморському регіоні наприкінці ХХ - початку ХХІ століття.....	201
Ільїн Ю.П., Войцехович О.В., Лаптев Г.В. Морські дослідження українського гідрометеорологічного інституту у ХХІ сторіччі.....	203
Морозов В.М., Корнілов М.В. Експедиційні дослідження північно-західного району Чорного моря: минуле, сьогодення та майбутнє....	205
Тучковенко Ю.С., Кушнір Д.В., Гаврилюк Р.В. Розробка складових національної системи морських прогнозів.....	207
Тучковенко Ю.С., Хохлов В.М., Лобода Н.С. Оцінка впливу зміни клімату на складові прісного водного балансу лиманів північно-західного Причорномор'я.....	209
Шевчук С.А., Вишневський В.І. Коливання рівня води в Одеській затоці наприкінці ХХ та на початку ХХІ століть.....	212

КЛІМАТИЧНІ ЗМІНИ В ЧОРНОМОРСЬКОМУ РЕГІОНІ НАПРИКІНЦІ ХХ - ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Ель Хадрі Ю., PhD, Берлінський М.А., д.геогр.н., професор,
Сліже М.О., к.геогр.н.

Одеський державний екологічний університет

Розробка заходів адаптації до зміни клімату вимагає проведення аналізу стану кліматичної системи і з'ясування чинників її змін. Метою роботи є огляд спостережуваних в останні десятиліття регіональних кліматичних змін в Чорноморському регіоні.

Температурно-вологісний режим в Україні демонструє зміну в бік збільшення температури при збереженні загальної кількості опадів та їх перерозподіл по території. З 1998 р. аномалії середньорічної температури повітря мають позитивні значення і досягають 1,5-2° С. Кількість опадів збільшується восени, зменшується взимку і має нульовий тренд навесні та влітку [1]. У Румунії тренди середньорічної температури в 1961-2018 рр. показують статистично значуще зростання (0,27-0,40° С/10 років). При цьому найбільше зростання спостерігається в 2006-2018 рр. [2]. В цілому, кількість опадів зберігає свої значення з невеликими тенденціями до збільшення восени [3]. У південній частині узбережжя Чорного моря відзначається зростання середньорічних опадів до 25 мм на рік / 10 років, в дельті Дунаю зменшення до 200 мм на рік / 10 років [4]. На узбережжі Болгарії в 1981-2010 рр. встановлено позитивний тренд середньої сезонної температури (0,4-0,8° С/10 років) для весни, літа, осені та збільшення опадів восени (36-37 мм/10 років) [5]. На Чорноморському узбережжі Туреччини збільшилася кількість днів з температурою вище 25° С (39 днів за 100 років) і кількість днів з добовим мінімумом температури понад 20° С (37 днів за 100 років). У західній частині Чорноморського узбережжя спостерігається зниження числа днів з опадами більше 1 мм при їх збільшенні на сході узбережжя [6]. У Грузії на узбережжі середньорічна температура підвищилася на 0,2° С (1955-1970 vs. 1990-2005 рр.), її абсолютні мінімуми збільшилися на 3,0° С і максимуми на 1,6° С. Кількість опадів зросла на 13%, ГТК збільшився на 20% [7]. У Росії на Чорноморському узбережжі Кавказу (Сочі) в 1961-2011 рр. зростання середніх річних температур повітря склало 0,06° С/10 років при збільшенні осінніх температур 0,42° С/10 років [8]. Кількість літніх опадів в 1982-2014 рр. залишається незмінною, взимку відзначається негативний тренд 0,2 мм/добу / 10 років по інтенсивності та 10 мм/місяць / 10 років за місячними сумами опадів [9]. Швидкість вітру у поверхні землі за останні 40 років значно знизилася над більшою частиною Східної Європи, в тому числі на північному [10] і західному [3] узбережжям Чорного моря. По відношенню до кліматичних норм її зменшення досягає 20-50% [11]. Над

акваторією Чорного моря відзначається тенденція до зниження вітрової активності в другій половині ХХ століття. У західній частині моря після 2000 р відзначається посилення вітру [11].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балабух В.О., Малицька Л.В., Лавриненко М.О. Особливості погодних умов 2014 року в Україні // Наук. праці УкрНДГМІ. 2015. Вип. 267. С. 28-38.
2. Arghius V., Muntean L.-O., Baciu N., Macicaan V., Arghius C. Analysis of annual and seasonal air temperature trends in central part of Romania // Present Environment And Sustainable Development. 2020. Vol. 14(1). <https://doi.org/10.15551/pesd2020141004>
3. Dumitrescu, A., Vojariu, R., Birsan, M.V. et al. Recent climatic changes in Romania from observational data (1961–2013) // Theor. Appl. Climatol. 2015. 122. pp. 111–119. <https://doi.org/10.1007/s00704-014-1290-0>
4. Busuioc A., Boroneant C., Baciu M., Dumitrescu A. Observed temperature and precipitation variability in Romania. SEECOF-1. 2008. <https://meteo.hr/SEECOF08/day2/2-19.pdf>
5. Chenkova, N., et al. Air Temperature And Precipitation Variability In Northeastern Bulgaria On The Background Of Climate Change // Thermal Science. 2015. Vol. 19(2). pp. S381-S390
6. Abbasnia M., Toros H. Trend analysis of weather extremes across the coastal and non-coastal areas (case study: Turkey) // J. Earth Syst. Sci. 2020. Vol. 129(95). <https://doi.org/10.1007/s12040-020-1359-3>
7. Снижение трансграничной деградации в бассейне реки Кура – Аракс. Аналитический обзор – Изменение климата. 2013. <https://iwlearn.net/resolveuid/bddb33f66dcc43f186491e1af08a39e7>
8. Ашабоков Б.А., Ташилова А.А., Кешева Л.А., Теунова Н.В., Таубекова З.А. Климатические изменения средних значений и экстремумов приповерхностной температуры воздуха на юге Европейской территории России // Фундаментальная и прикладная климатология 2017. Вып. 1. С. 5-19. DOI: 10.21513/2410-8758-2017-1-5-19
9. Торопов П.А., Алешина М.А., Семенов В.А. Тенденции изменений климата Черноморско-Каспийского региона за последние 30 лет // Вестник Московского университета. Серия 5. География. 2018. Вып. 2.
10. Ивус Г.П., Агайар Э.В. Физико-статистический анализ и прогноз слабого ветра и инверсий температуры над территорией Северо-Западного Причерноморья: монография/Одесса. ОДЕКУ, Одесса., 2018. 2
11. Ильин Ю.П., Репетин Л.Н., Белокопытов В.Н., Горячкин Ю.Н., Дьяков Н.Н., Кубряков А.А., Станичный С.В. Гидрометеорологические условия морей Украины. Том 2: Черное море / МЧС и НАН Украины, Морское отделение Укр. НИГМИ. Севастополь, 2012. 421 с.